

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Membraner 2814

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 9.

Stockholm 12 Mars 1908

1:a årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år... kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år... kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ » ... » 3: 50 $\frac{1}{4}$ » ... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	---

Kvinnorna och stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Halfva antalet af våra 100 stadsfullmäktige stå som bekant under omval hvarje år — 10 i hvardera af våra fem kretsar. Tillfälle fins således såsom vi alla veta att utöfva inflytande på stadsfullmäktiges sammansättning eller med andra ord att verka för de kommunala angelägenheter man anser viktigast.

De kvinnor, som äga kommunal rösträtt, d. v. s. de hvilka taxeras till allmän bevillning, hafva de flesta så få röster, att det ju kan tyckas som om deras deltagande i valen vore alldeles utan betydelse. Från blott en eller ett par röster till ett antal af 10 à 15 är det för kvinnor vanligaste. En enda fullmakt på 100 röster kan således slå ihjäl en hel rad röster från småfolket. Men liksom arbetsklassen har insett att den ej får undandraga sig att deltaga i de kommunala valen, så börja också kvinnorna alltmer inse, att de kunna göra sitt inflytande gällande, om hvar och en gör sin plikt, så att det blir en ström af kvinnor till valurnorna.

Det är dessutom kvinnornas oafvisliga skyldighet att använda sig af sina rättigheter såsom kommunala valmän såväl på grund af ansvar gent emot samhället som emot kvinnosaken. Valmännens ansvarskänsla för allmänna angelägenheter är oförenlig med den tanken att det icke lönar sig att rösta. Och när vi fordra vidgade medborgerliga rättigheter; måste vi också använda oss af de rättigheter vi redan ha, äfven de af oss som till äfventyrs äro pessimister till följd af

små inkomster eller den 100-gradiga skalan eller af bådadera orsakerna.

Emellertid är intresset för stadsfullmäktigevalen i år alldeles särskildt stort, emedan *bostadsfrågan* står främst på dagordningen, och om något skall kunna ena alla medborgare, män och kvinnor, antingen de hafva större eller mindre inkomster, så är det väl bostadsfrågan. De dåliga bostadsförhållandena här i Stockholm drabba oss alla och tvinga oss in i det missförhållandet, att en tredjedel af våra inkomster går till hyran, och de tvinga dessutom en tredjedel af Stockholms befolkning att lefva under trångboddhetens förbannelse.

Det är överkligt för oss som vackra sagor, när vi höra talas om, huru de bo på en del andra håll i världen: att t. ex. i London kan få hyras ett helt hus med flera rum för samma pris som en mindre våning kostar i Stockholm, att man i en stad i Tyskland med ungefär samma folkmängd som Göteborg, kan få en ljus, rymlig lägenhet på 3 rum och kök med badrum och balkonger för 420 mark. Vidare att arbetarbefolkningen icke längre bort från oss än i Danmark ganska allmänt bor i lägenheter på 2 à 3 rum och kök, medan här hos oss den jämförelsevis bättre situerade arbetarbefolkningen får tränga ihop sig i 1 rum och kök och de fattigare i 1 rum med eller utan del i kök.

Kan då stadsfullmäktige råda bot för våra bostadsförhållanden? Ja, säkerligen åtminstone till någon del.

Reformplanerna från den alltmer växande reformvänliga minoriteten inom stadsfullmäktige visa allt bestämdare riktlinjer och hafva i förra veckan vunnit en seger, i det att stadens styrelse beslutat att själf bygga bostäder. I huru stor utsträckning är icke fastslaget, men att steget nu är taget i denna riktning är betydelsefullt, liksom att dessa bostäder skola uppföras såväl inom staden som på Enskede. Beslutet, som fattades närmast med anledning af dr Elmquists motion, att staden, till ersättande af de bostäder hvilka gå förlorade genom gaturegleringar, må uppföra bostadshus, har säkerligen förorsakats af den allmänna opinionen, som på sistone låtit ganska eftertryckligt höra af sig. I detta sammanhang må påminnas om, att det var på initiativ af en kvinnoförening (Kvinnornas diskussionsklubb), som raden af opinionsmöten på allvar börjades, och där det uttalades nödvändigheten af en hyresgästernas sammanslutning. Sedan har reformkrafvet vuxit sig starkare och starkare med bildandet af Hyresgästernas förening och Kommunala reformföreningen, hvilka i likhet med Östermalms kommunalförening antagit särskilda program för årets kommunala val.

Stadsfullmäktiges senaste beslut visar, att det lönar sig med vakenhet och opinion bland valmännen. En målmedveten samling kring ett fortgående reformarbete i bostadsfrågan blir det effektivaste sättet att få en initiativkraftig stadsfullmäktigekår. Härför kommer också en massdemonstration till valurnorna att verka, äfven om röstetalet ej skulle lyckas sätta in i alla kretsar de reformvänligaste kandidaterna. En demonstration skall i alla fall stödja ett målmedvetet fortgående på reformernas väg i den anda och med de kraf, som uppställes i bostadsmotionen af hrr von Koch och Kjellberg eller af landtegendomskommitténs förslag, att på stadens förvärfvade stora markområden anlägga förstäder efter nutidsenlig plan och att förebygga jobberi med denna mark genom att där införas

tillämpning af tomträttsinstitutet. Vidare det af samma kommitté och af 44 stadsfullmäktige understödda förslaget om en låneanstalt för att skaffa byggnadskapital, för hvilken Stockholms stad skulle ikläda sig garanti. Vidare måste stödjas planerna för *förbättrade kommunikationer*, hvilket så intimt sammanhänger med möjligheten att få billigare bostäder liksom ock med *lifsmedelsfrågan*, hvilken genom snabbare kommunikationer och ett bättre ordnande af saluhallsfrågan och torghandeln måste få en snar lösning, på det att det blir gjordt hvad göras kan för att nedbringa prisen på lifsmedel.

Icke blott i vår hufvudstad utan i hela vårt land utbreder sig fördyrningssmitta, som allvarligt hotar vår ekonomi. Öfver hela landet böra därför valmännen särskildt nu gå till val på programmet: *de kommunala styrelsernas plikt att göra allt hvad på dem ankommer för att nedbringa lefnadsomkostnaderna*. Är icke detta ett program särdeles ägnadt att vinna kvinnornas intresse?

De gifta kvinnorna, på några få undantag när, och de kvinnor, hvilka i Stockholm hafva så liten inkomst, att de ej äro taxerade till allmän bevilning, d. v. s. ej nå upp till minst 700 kronors inkomst, kunna tyvärr ej direkt deltaga i valen, men de kunna påverka andra — röstberättigade män och kvinnor — att verka för en reformerad kommunalpolitik.

Den 13—20 mars stå de stora slagen här i Stockholm; de börja på Söder (5:e kretsen) fredagen den 13:de; fortsättas i Storkyrkoförsamlingen och på Kungsholmen (1:a kretsen) lördagen den 14:de.

I nästa vecka är det val i Klara och Johannes (2:a kretsen) måndagen den 16:de; i Jakob, Adolf Fredrik och Vasastaden (3:e kretsen) onsdagen den 18:de och till sist på Östermalm och Djurgården (4:e kretsen) fredagen den 20:de.

ANNA LINDHAGEN.

Skyddslagstiftning för kvinnor.

Under ofvanstående rubrik innehåller *Dagnys* första nummer en beaktansvärd artikel af Alma Sundquist, ägnad att gifva en orientering öfver denna viktiga fråga, som hos oss är tämligen ny. Det var genom lag af den 17 oktober 1900 angående minderåringas och kvinnors användande i industriellt yrke, som systemet hos oss gjorde sitt intåg.

Nu stå vi inför möjligheten af en utsträckning af samma skyddsprincip. Medan det i ofvannämnda lag förbjöds kvinnor att arbeta under jord i grufva eller stenbrott samt tillika förbjöds kvinna, som födt barn, att arbeta i industriens tjänst under de fyra första veckorna efter barnsörden, så vida hon icke med

läkarebetyg kunde styrka, att arbetet tidigare kunde upptagas, så afser det nuvarande lagförslaget förbud mot nattarbete.

Må det tillåtas mig, som en gång (i egenskap af redaktör för Danmarks »Dagny», *Kvinden og Samfundet*) stått midt uppe i striden om samma fråga och därvid haft tillfälle att höra olika meningar bryta sig mot hvarandra, att med exempel, hämtade från olika länder, ytterligen belysa densamma. Genom kvinnans dubbelställning i samhället blir saken af yttersta vikt, men tillika synnerligen invecklad.

Till förekommande af allt missförstånd, får jag dock först af allt uttryckligen betona, att hvad som i

detta sammanhang afses, alls icke rör frågan om skyddslagar för *arbetareklassen i allmänhet*, hvilkas nödvändighet och nytta väl numera måste anses höjda öfver allt tvifvel, utan endast *särskilda* skyddslagar för *kvinnan*. Det är isynnerhet sådana paragrafer, hvilka ställa den vuxna arbeterskan i jämbredd med den minderåriga, som till sitt värde äro omstridda. De innehålla vanligen förbud mot nattarbete och inskränkning af arbetstidens längd.

Frågan om ett sådant lagskydd för fabriksarbeterskan är icke ny. Allaredan år 1842 infördes i England detta system, hvilket senare vid flera tillfällen ytterligare skärptes. Från England vandrade systemet senare till de bägge stora industriländerna Frankrike och Tyskland samt till några mindre stater. Ifrån att i början ha mottagits utan protest från kvinnornas sida, har systemet småningom rönt en stark opposition från kvinnligt håll och detta hufvudsakligen af två skäl.

För det första, anses kvinnans kamp för likställighet med mannen hämmas däraf att hon af lagen i förhållande till sitt förvärf nedflyttas till de omyndiga. Som själfbestämmande individ och själf försörjande medlem af samhället borde hon icke underkastas lagar, hvilka inskränka hennes handlingsfrihet på arbetsmarknaden.

För det andra, anses sådana undantagslagar endast ytterligare försvåra kvinnans kamp för tillvaron, i det förbudet mot nattarbete ovillkorligen utesluter henne från vissa, väl aflönade fack, och inskränningen af arbetstiden, som sätter henne i linie med minderåriga, lätt kan medföra en reduktion af hennes lön. För en sådan nedsättning i lönen skulle hon då nödgas söka ersättning i det ännu sämre aflönade och helt okontrollerade hemarbetet.

Den första invändningen stannar från kvinnoemancipationens förkämpar; den andra göres hufvudsakligen gällande från arbeterskornas egen sida.

Lagskyddets förfäktare åter kunna framföra icke mindre tungt vägande skäl:

1) Kvinnans dubbla ställning i samhället gör ett särskildt lagskydd för henne, som den svagare parten nödvändigt. Samhället måste i sitt eget intresse skydda den blifvande modern från en arbetsbörda, ägnad att nedbryta hennes fysik och undergräfvat den kommande generationens hälsa.

2) Skyddsbestämmelser för kvinnan komma att draga med sig förbättringar i mannens arbetsvillkor.

3) Skyddsbestämmelser för kvinnan äro så mycket mera nödvändiga, som arbeterskorna endast i ringa grad kunna förmås att organisera sig. Hvad männen genom sina föreningar förmå att genomföra, måste därför tillföras kvinnan af lagen.

4) Ett inskränkande af kvinnors och barns arbete är nödvändigt, om icke arbetsmarknaden helt skall förstöras för mannen.

Som vi se, äro dessa skäl af mycket olika art. Det mera ridderliga är, som själfva namnet antyder, det ursprungliga. Efterhand som genom den starkt till-

spetsade konkurrensen kvinnans arbetskraft blifvit mera eftersökt, ha de senare skälen kommit att utöfva en mera bestämmande verkan, äfven om det vackra namnet ännu alltjämt hålles uppe som ett standard.

* * *

Såsom vi kunna se, representera den första invändningen *emot* och det första skälet *för* särskilda skyddslagar två motsatta lifsåskådningar: individens rätt *eller* samhällets rätt såsom grundprincip. Äfven om man icke ställer sig på någon exklusiv ståndpunkt i detta fall utan helt enkelt förmenar, att det största mått af lycka för alla närmast vinnes genom en samverkan mellan de bägge motstridande riktningarna, så måste det dock erkännas, att samhället till nödvärn *kan* äga rätt att med tvång ingripa i den enskildes frihet. Ser ett samhälle sig hotadt af tuberkulosens härjningar, äger det otvifvelaktigt rätt att göra lämpliga dispositioner, äfven om dessa lägga hinder i vägen för den enskilde. Likaledes för att hindra släktets degeneration genom kvinnans indragande i ett olämpligt arbete.

En sådan åtgärd — det måste man dock kunna fordra — bör icke vara ett blindt försök företaget utan att känna åtgärdens räckvidd. Icke heller bör den vara endast en negativ handling, ett blott och bart förbud, en expropriation af arbete utan all ersättning. Det kunde då hända, att *individen* träffades så hårdt däraf, att också *samhället* blefve lidande, hvilket vill säga detsamma som att lagen förfelat sitt ändamål och utvisat onödig grymhet. När lagen sålunda t. ex. i samhällets intresse förbjuder barnsängskvinnans arbete under en viss tidrymd utan att samtidigt gifva henne utsikt till understöd i händelse af nöd, så måste detta sägas vara en åtgärd af mycket tvifvelaktigt värde. Skulle det tillika visa sig, att genom lagens förskyllan endast sämre arbetsområden med sin följd af sämre lefnadsvillkor öppna sig för kvinnan, så är man i sin rätt att bestrida den humant-sociala karaktär, med hvars nimbus denna lagstiftning gärna omger sig. Och i stället träder då konkurrensfrågan i förgrunden.

Då skyddssystemet redan har mer än två generationers erfarenhet att åberopa, bör det väl ha visat frukter, röjande dess verkliga innebörd.

Sådana finnas ock.

Hvilken skyddsvän har icke som lysande exempel framdragit väfverskorna i Lancashire? Sedan lagen inskränkte deras arbetstid, hafva arbetsförhållandena på ett i ögonenfallande sätt förbättrats både för dem och för deras manliga arbetskamrater. Fack- och kooperativa föreningar ha vuxit upp ibland dem, arbetsintensiteten har ökats, lönen likaså, och hela denna korporations lefnadsstandard har höjts på ett anmärkningsvärdt sätt.

Väfverskorna i Lancashire äro verkligen ett värdefullt exempel på skyddslagars nytta. Men ser man

närmare efter, så finner man orsaken därtill i en omständighet, som skyddsvännerna, i sin ifver att förfäkta saken, försumma att framhålla och hvilken gör det farligt att generalisera.

Saken är den, att dessa väfverskor äro i absolut majoritet och att textilfacket är ett sådant, som företrädesvis lämpar sig för kvinnan.

Det är då solklart, att en begränsning af den långa arbetstiden endast kan ha de bästa följder för kvinnorna såväl som för männen i facket. Men att från ett så begränsadt fall vilja sluta sig till att en inskränkning af kvinnans arbetstid *öfver hela linien* skulle draga lika goda följder med sig, synes mig vara mer än vågadt. Det kan på sin höjd äga rum i motsvarande förhållanden. Företeelser saknas icke, som peka i motsatt riktning, och det från »skyddets» eget förlofvade land.

Upprepade gånger hafva från arbeterskornas sida protester höjts mot en utsträckning af skyddslagarna, som icke tillika afsåg männen. År 1887 berättas om en sådan protest från kvinnor, sysselsatta med kolharpning; år 1891 är det kvinnor, arbetande i spik- och kedjefabriker, hvilka afböja ett tilltänkt skydd, och 1898 höjes protesten från arbeterskorna i den viktiga fiskkonserveringsindustrien. Representanter för en korporation på omkring 20,000 arbeterskor motiverade sitt afböjande därmed, att den föreslagna lagen ovillkorligen måste för dem medföra arbetets förlust och därmed beröfva dem deras enda medel till uppehälle.

Dessa exempel synas visa, att lagen om den verkliga skall motsvara sitt namn, bör användas med stor urskillning och aldrig tillämpas utan en föregående undersökning af arbetsförhållandena samt hörande af deras mening, hvilka drabbas af lagen. Ett synnerligen drastiskt exempel, som framdrogs på den stora internationella kvinnokongressen i London 1899, kan tjäna till upplysning om hur det s. k. skyddet annars lätt kan komma att verka.

M:me *Bélilon* meddelade, att en mängd kvinnliga typografer, till följd af förbudet mot nattarbete, mist sina platser. På ett enda tryckeri hade icke mindre än 184 kvinnor afskedats. Från det väl aflönade sättarearbetet voro kvinnorna sålunda afskurna och ersatta med män, men — det fanns ett annat nattarbete på samma tryckeri, så dåligt aflönadt, att ingen man ville påtaga sig det, och därifrån voro kvinnorna *icke* uteslutna. Under sju af nattens timmar kunde de sysselsättas med att vika ihop tidningarna, medan det var dem förbjudet att »sätta», vore det så endast i fem minuter af samma tid.

* * *

I Danmark hade man vintern 1899—1900 det märkvärdiga skådespelet att se de kvinnliga (socialdemokratiska) fackföreningarna med stor själfständighet förfäkta sin mening, oberoende af partipressens energiska agitation och kraftiga försök att få dem att lystra till partiets paroll.

I sammanhang med den föråldrade fabrikslagens revision, utfärdades ett regeringsförslag, hvilket, tillika med utmärkta föreskrifter, i synnerhet angående barns och minderårigas arbete, äfven afsåg inskränkningar i den vuxna kvinnans, såsom förslag om 10-timmars arbetsdag, förbud mot nattarbete och mot barnsängskvinnans användande inom en viss tidrymd.

Ett väl öfvervägdt mötesbeslut affattades och afsändes till riksdagen.

Arbeterskorna förklarade därmed, att de kunde erkänna det berättigade i förbud mot nattarbete och förkortande af arbetstiden endast under förutsättning af att en liknande skyddslag äfven genomfördes för arbetarne. För barnsängskvinnan önskade de lagligt skydd, men med bestämdt kraf på att ekonomisk hjälp, som icke fick vara fattighjäl, skaffades henne under den tid lagen förbjöd henne att arbeta.

Riksdagen tog, förnuftigt nog, hänsyn till dessa protester, sekunderade af *Dansk Kvindesamfund*, *Fremskridtsforeningen* och den kvinnliga pressen. Inskränkningen i arbetet afböjdes och för barnsängskvinnan öppnades utsikt till hjälp af allmänna medel. Danmarks fabrikslag kom sålunda att innehålla en verklig skyddsparagraf, som gjorde den ensam i sitt slag i Europa.

Sedan nu också svenska arbeterskor uttalat sig emot det föreslagna lagskyddet i form af förbud mot nattarbete, torde man med rätta kunna åberopa dem, som själfva känna, hvar skon klämmer. Men därmed är icke den vanskliga frågan om konkurrensen mellan den manliga och kvinnliga arbetaren afgjord.

Det måste erkännas, att det är den upp- och nedvända världen, när den »naturlige» familjeförsörjaren — hvilket ofta sker — måste gå ledig, medan barn och kvinnor draga en arbetsbörda, som är öfver deras krafter. Skulle det icke ur allas synpunkt vara bäst, om jämvikten genom de senare kategoriernas uteslutande från arbetsmarknaden återställdes.

Om barn uteslötos från fabriker, så att åldersgränsen sattes till 15 år, skulle det med all säkerhet skaffas luft på arbetsmarknaden, och öppnade lagen därtill utsikt till olika slag af yrkesutbildning för bägge könen, skulle kvinnoströmmen till fabriker af sig själf minskas och åtgärden blifva af största betydelse för samhället.

Med den vuxna kvinnan är det dock en annan sak. I de flesta fall torde arbeterskan, om också icke i samma utsträckning som arbetaren, äga en försörjares plikter. Som ogift har hon i alla händelser skyldighet att försörja sig själf och så länge detta anses som en samhällsplikt, kan lagen rättvisligen icke beröfva henne möjligheterna därtill.

För att ordna konkurrensen mellan könen finnes en annan utväg: lika lön för lika arbete.

* * *

För att visa de yttersta konsekvenserna af särskild skyddslagstiftning, kan jag icke underlåta att till sist

Andelsbevis i Föreningen **Dagny** erhållas å tidningens expedition fr. o. m. den 27 februari mot återställande af interimskvitto.

omnämna ett lagförslag från parlamentssessionen år 1899.

Åren förut hade undersökningar af de allt mera betryckta hemarbetsförhållandena i London pågått. Förskräckliga förhållanden hade därvid avslöjats, hvilka, om de också icke lyckades uppskaka samvetena, dock väckte fruktan för de allmänna sanitära farorna. Den oskäligen boskapen i den fattigaste farm hade det långt renligare och bättre på allt sätt än t. ex. East-Ends arma *fell-pullers*. Nåväl, lagstiftningen måste taga saken omhand. Det förslag, som framställdes, är lärorikt. Ingenting ansågs mera effektivt än att göra arbetsgifvarna ansvariga för det sanitära tillståndet i de hem, där deras varor förarbetades.

Männe man med ljus och lykta skulle kunna uppleta arbetsgifvare, villiga att påtaga sig risken af ett sådant ansvar? Följden kunde endast blifva den, att de arma kvinnorna, ständigt af lagen drifna från ett bättre arbete till ett sämre, slutligen skulle trängas ut till samhällslifvets yttersta periferi, där degenerationen är oundviklig. Det vore ungefär detsamma, som om man ville förbättra de fattigas villkor genom att vråka dem från otjänliga bostäder, innan några bättre öfverhufvud funnos att få.

Man reformerar icke världen ensamt genom förbud och negativa åtgärder.

M. ANHOLM.

PRENUMERATIONSPRIS.

DAGNY utkommer hvarje torsdag i ett häfte på 12 à 16 sidor.

Tidningens pris, postarvode inberäknadt, är för helt år kr. 4:50, halft år kr. 2:50, ett kvartal kr. 1:25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mäster Samuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till redaktören, fröken Ellen Kleman, under expeditionens adress.

Madame Curie.

Ur den franska tidskriften *La femme* låna vi nedanstående liffulla skildring af en af Madame Curies föreläsningar vid Sorbonne. Det är professorn vid Neapels Universitet, M. Piutti, som gifver följande bild af den framstående föreläsarinnan och Nobelpristagarinnan Blek, med blondt hår och mörka, djupt liggande ögon, träder hon in i salen, gör en lätt bugning för åhörarna och börjar sin föreläsning genom att snabbt vända sig om och med kritan på den svarta taflan upprita en schematisk framställning af de förändringar ett magnetiskt fält utsättes för under radiumaktivitet. Hennes röst är till att börja med något osäker, och hon gör intryck af en person, som fullgör en obehaglig plikt, men så småningom blir hon mera obesvärad, och man märker, att intresset för ämnet börjar gripa och besjåla henne.

Det är andlöst tyst i den stora salen och man följer med ständigt stigande uppmärksamhet hennes noggranna och skickliga framställning.

Med nästan rytmisk regelbundenhet följer den ena linien efter den andra på den svarta taflan, kurvorna, som hennes hand drager upp, äro alla lika osvikligt säkra ända till slutet af den eleganta framställningen, då Madame Curie vänder sig om med en lätt rodnad på kinderna,

läpparna slutna och en djup, nästan extatisk blick i de mörka ögonen. Hon ser rakt ut öfver sitt auditorium; där äro främmande ansikten, fyllda af ifver att tränga in i hennes tankegång, där äro också välkända ansikten, de trofasta lärjungar, som följt henne från hennes första föreläsning och som äro uppfyllda af beundran och medlidande med henne.

Och plötsligt är det, som om hon skulle tänka på honom, som lämnat henne, hennes röst blir svagare, tonen och rytmen nästan klagande och smärtfylld. Så slutar hon tala.

Med en lätt hälsning drager madame Sklodowska Curie sig tillbaka genom dörren, som den svartklädde vaktmästaren håller öppen för henne.

Vi kunna tillägga, att Sorbonne kommer att utvidgas i stor skala. Det har anslagits fem miljoner till nybyggnader på ett vidsträckt område, som har tillhört nunneklostret Saint-Michel. En särskild donation tillförsäkrar madame Curie och hennes elever ett välordnadt laboratorium för bedrifvande af studiet af radiumaktiviteten, i stället för det provisoriska lilla laboratoriet vid Rue Cuvier.

Hvar och en,

som inser vikten af att vi kvinnor just nu erhålla ett kraftigt språk-rör för lösningen af den just nu brännande frågan, *vår politiska rösträtt*, bör själf prenumerera på Dagny och söka förmå minst en bland sina bekanta att göra detsamma.

Kvinnor såsom motionärer och utskottsledamöter.

För kvinnor, som likt de svenska nu, så godt som stå på tröskeln till röstlokal och riksdag — det synes så åtminstone för den aflägsna åskådaren — torde det erbjuda ett visst intresse att då och då kasta en blick också på *fait accompli*. På ett afstånd från det svenska riksdagshuset af endast ett dygns resa ligger det finska landtdagshuset, där för närvarande den nya finska enkammaren sammanträder till sin andra landtdag. Enhvar af »Dagnys» läsare vet, att det är här hon finner den för kvinnorna först fallna af dessa de manliga folkrepresentationernas så väl befästa och så svårantagliga murar, inom hvilka lag stiftas och folket beskattas. Bland 200 manliga folkrepresentanter finner hon här 19 kvinnor.

Helt nyss hafva i Finlands landtdag årets motioner blifvit inlämnade och helt nyss hafva likaså utskotten blifvit tillsatta. En blick på motioner och utskott ger på sitt sätt en bild af detta *fait accompli*.

När kvinnor i en lagstiftande församling jämsides med män hafva rätt att framställa önskemål och fordringar, af hvad slag äro då dessa? Svaret på denna fråga vinnes lättast genom följande försök till sammanställning af de kvinliga representanternas motioner i större grupper. Deras motioner afse:

Kvinnans rättsliga ställning:

- Äktenskapslagstiftning 4 motioner.¹⁾
- Utvidgad rätt till statstjänst o. d. 3 motioner.

Sedlighetsfrågor:

- Strängare straff för sedlighetsförbrytelser mot minderåriga 4 motioner.
- Åtgärder beträffande prostituerade 1 motion.
- Gatufrid för kvinnor 1 motion.

Höjande af kvinnans giftermålsålder: 2 motioner.

Förbättrande af värnlösa barns och deras mödrars ställning:

- Utom äktenskapet födda barns rättsliga ställning 3 motioner.
- Moderskapsförsäkring 1 motion.
- Skyddshem för medellösa barn och mödrar 1 motion.

Folkhygieni:

- Anställande af kvinnl. hälsovårdsinspektörer å arbetsplatser 1 motion.
- Understöd för skolkök (bispisning af folkskolebarn) 1 motion.
- Vård och uppfostran af andesvaga 1 motion.

Skolfrågor:

- Främjande af samskolorna 1 motion.
- Utvidgad rätt till statstjänst efter genomgången mellanskolekurs 1 motion.

¹⁾ Att så många motioner blifvit inlämnade beträffande denna fråga liksom äfven beträffande en del andra, beror på att kvinnorna för det mesta framfört sina motioner partivis, en följd af de exceptionellt tillspetsade partiförhållandena i den finska landtdagen.

Sociala frågor:

- Upphävande af gällande legohjonsstadga 1 motion.
- Kommunernas förpliktande att inrätta arbetsförmedlingsbyråer 1 motion.
- Hysesfrågor 1 motion.

Djurskydd:

- Strängare straff för grymhet mot djur 1 motion.
- Anställande af konsulenter på landsbygden i djurskyddssyfte 1 motion.

Straffrättsliga frågor o. dyl.:

- Afskaffande af ordningsstraff i fängelserna 1 motion.
- Benådning af i Sveaborgs-upproret deltagande 1 motion.

Lokala frågor:

- Ombildande af enskildt läroverk till statsläroverk 1 motion.
- Byggande af järnväg 1 motion.
- Aflyftande af genom rysk militärs förläggning uppkommen tunga 1 motion.

Det är alltså inalles 35 motioner, som af landtdagskvinnorna blifvit framförda, eller med andra ord c. $\frac{1}{6}$ af hela antalet vid denna landtdag väckta (under den första af kvinnor bevistade landtdagen voro motsvarande tal 27 resp. $\frac{1}{8}$). Ofvanstående öfversikt ger genast vid handen ett rätt egendomligt, om också lätt förklarligt förhållande: De spörsmål de finska landtdagskvinnorna kräfva lösning på äro till stor del af så att säga internationell art. Samma spörsmål, om hvilka kvinnosaksrörelsen i de flesta länder samlar sig, gå igen här och visa på ett eklatant sätt, hvilken samhörighet existerar mellan denna rörelse i skilda länder och af hvilken betydelse det för den gemensamma framgångens skull är, att äfven förbindelse mellan skilda länders arbete på detta område upprätthålles. Samtliga fyra första grupper torde utan tvekan kunna räknas hit; de omfatta också icke mindre än halfva antalet (20) af kvinnornas alla motioner. Att närmare börja dissekera olika motionsgrupper eller enskilda sådana torde icke kunna intressera svenska läsare. För det afsedda ändamålet tror jag min sammanställning i och för sig är upplysande nog.

I förbigående dock ännu en omständighet, som måhända icke är utan intresse. Den finska landtdagens stormotionär å la svenska riksdagens Lindhagen befinner sig bland de kvinliga ledamöterna. Detta är samskoleföreståndarinnan *Lucina Hagman*, som framlämnat c. $\frac{1}{4}$ af de ofvan angifna motionerna, eller 9 stycken. Bland landtdagskvinnorna har näst efter fröken Hagman största antalet motioner (4) framburits af fröken *Alexandra Gripenberg*. Fyra andra kvinnor hafva väckt 3 motioner hvar. Det behöfver knappt tilläggas, att kvinnorna äfven i stor utstäckning under-tecknat af män framlämnade motioner, likasom detta äfven skett *vice versa*.

Schering & Lindberg, Skylt-, Dekorations- o. Rumsmålare.
 Möbellackering utföres äfven. Kostnadsförslag på begäran.
 ===== OBS.! Vålgjort arbete! Moderata priser! =====

Jakobsbergsgatan 43. * Allm. tel. 217 09.

Nu är det speciellt i Finlands landtdag en stor skillnad mellan att motionera och att såsom första steg framåt få sin motion upptagen till behandling i utskott. Ärendenas mängd och omfattning var nämligen i fjol och är äfven i år kolossal, arbetstiden är knapp (en månad kortare än i Sverige), enkammarén består till stor del af nya, vid lagstiftningsarbetet ovana ledamöter, hvilka af den allmänna rösträtten burits in i densamma. Vid senaste landtdag blefvo sålunda endast 3 af kvinnornas 27 motioner slutbehandlade (inom parentes: alla i gynsam riktning). Men om ock de reella resultaten antagligen äfven i år komma att blifva klena, hafva kvinnornas motioner icke desto mindre sin stora betydelse. De föranleda den stora allmänheten att, låt vara om ock för en kort tid, fästa uppmärksamhet vid de i motionerna berörda frågorna, de tvinga den kvinnliga väljarmassan att tänka på dessa frågor och att taga ståndpunkt för eller emot, och först och främst framhålla de för folkrepresentation och regering, hvilka brister i lagstiftningen kvinnorna vilja hafva afhjälpta och hvilka önskemål ligga dem närmast om hjärtat. Bärvidden af allt detta är icke så alldeles liten.

Jag kommer så till den andra punkten af denna lilla öfverblick. I hvilken mån har landtdagen beredt kvinnorna tillfälle att erhålla plats i utskotten, där ju dock ärendenas lif eller död egentligen får sitt afgörande? Skeptikern väntar måhända, att de 19 kvinnorna härvidlag helt och hållet få träda tillbaka för de 181 männen. Det är ingalunda så.

Landtdagen har i år tillsatt inalles 12 utskott, förutom det för den finska enkammarén säregna s. k. stora utskottet. Af dessa 12 utskott hafva 5 fått mottaga äfven kvinnor såsom ordinarie utskottsmedlemmar.

I *grundlagsutskottet* sitter sålunda en kvinna, social-

demokrat¹⁾. I det för Kvinnorna så viktiga *lagutskottet*, till hvilket alla frågor rörande kvinnans rättsliga ställning, utom äktenskapet födda barns rättsliga ställning o. d. remitteras, är invald en af den finska kvinnoaksrörelsens främsta förkämpar, fröken *Alexandra Gripenberg*, samt tvänne socialdemokrater. I det s. k. *kulturutskottet*, som behandlar skol-, folkbildnings-, nykterhets- o. d. kvinnornas intressen så närstående frågor, hafva likaså icke färre än tre kvinnor erhållit plats. Samma är förhållandet med *socialutskottet*, hvilket i år bl. a. kommer att behandla arbetarskydd, moderskapsförsäkring, tjänstehjonslag; i detsamma hafva invalts socialdemokraternas två främsta kvinnliga representanter, utgifvaren af den finskspråkiga tidskriften »Arbetarkvinnan», fru *H. Pärssinen*, och den äfven i Sverige kända organisatorn och ledaren af den finska tjänarinnerörelsen, fröken *M. Sillanpää*, samt dessutom en kvinna ur de »borgerliga» grupperna (undertecknad). Det femte utskottet, som bland sina medlemmar räknar kvinnor (2), är det s. k. *kommunalutskottet*. Slutligen räknas bland det ofvannämnda s. k. *stora utskottets* 60 medlemmar 5 kvinnor. De äro bra tal, dessa.

Jag skulle tro att reform af äktenskapslagstiftningen är den fråga våra kvinnor främst af alla vilja drifva fram. Vi hafva äfven rätt stor utsikt för att denna i Finland liksom i Sverige så brännande fråga vid denna landtdag skall blifva behandlad. Blefve det så, så kunde vi därmed måhända samtidigt bidra till att denna fråga äfven för den svenska kvinnan bragtes ett steg närmare sin lösning. Återvärkan mellan våra båda länder är stor och vi stödja, medvetet eller omedvetet, hvarandras sträfvanden.

Helsingfors den 5 mars 08.

HEDVIG GEBHARD.

¹⁾ Utskottsledamöterna väljas genom proportionella val. Vid det följande bör ihågkommas, att Finlands landtdag bland sina ledamöter räknar icke färre än 80 socialdemokrater.

DAGNY, tidning för svenska kvinnorörelsen, sätter som sitt mål att verka för kvinnornas höjande i socialt, politiskt och etiskt, såväl som i rättsligt och ekonomiskt hänseende.

DAGNY innehåller originalartiklar i kvinnorörelsens alla brännande frågor.

DAGNY vill verka för kvinnans politiska rösträtt.

DAGNY är tidning för svenska kvinnorörelsen.

DAGNY vill sträfva för tillvaratagande af kvinnans ekonomiska intressen i egenskap af löntagare såväl hos staten som hos enskilda arbetsgivare.

DAGNY följer frågorna för dagen, meddelar kortare historiska uppsatser, biografier och nekrologer, litterära öfversikter och litteraturanmälningar samt utländska korrespondensartiklar.

DAGNY vill arbeta för häfdandet af en genom *lagen* skyddad ställning för kvinnan inom hemmet såväl som inom samhället.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
Stockholm C.**

LITTERATUR.

Frans Hedberg: Vid skrifbordet och bakom ridån. Minnen från flydda teatertider. Stockholm, Albert Bonniers förlag.

Dessa minnen från flydda teatertider utgöra i och för sig till en god del också Stockholms teaterhistoria under den långa tidrymden af de öfver femtio åren, som de omfatta. Såsom skådespelare, öfversättare, författare, scenintendent och teaterdirektör — det senare dock icke i Stockholm — har Frans Hedberg själf på det mest aktiva sätt varit med om att »göra» denna historia, och det är därför dessa minnen få sitt alldeles säregna intresse. Och vid sidan af författarens egen insats i teaterlivet skymta de många gestalterna med de kända namnen, ända ifrån dem, som en nu bortgående generation nämner i samband med sina bästa ungdomsminnen från scenens värld, såsom en Olof Ulrik Torsslow, en Gustaf Kinmanson, en Edvard Swartz och en Knut Almlöf fram till dem, som vi alla varit med om och kunna minnas, såsom Gustaf Fredriksson, Emil Hillberg och så många andra.

Det är en i våra tider mera sällsynt fond af lifsmod och friskt lynne, som författaren tyckes vara i besittning af, alltid färdig att börja om med friska tag, och aldrig modfäld inför en motgång. Efter den »sista färden på Tespiskärran», se vi honom pröfva lyckan såsom tidningsredaktör för en tidning, som når upp just till sitt 13:de nummer, och som slutar med detta upphunna olyckstal, hvarefter Frans Hedberg slår in på sin långa och mångfrestande författarebana. Vi få vara med om, huru tillfällighetsstycken, lustspel och historiska skådespel efter hvarandra se dagens ljus, såsom *Frun af stånd och frun i ståndet*, *Stockholmsbor på sommarnöje*, senare spelad under namn af *Villatjufvarne* på Södra Teatern, *Kung Märta*, Hedbergs första historiska skådespel, samt *Blommor i drifbänk*, som uppfördes på Kungl. Stora Teatern och gjorde stor succès med Elise Hvasser som den unga lärarinnan Anna Holm. (Som bekant gafs *Blommor i drifbänk* långt senare på Dramatiska Teatern, ända upp till 52 gånger med Ellen Hartman i den yngsta pensionsflickans roll.)

Ett särskildt kapitel talar om, huru *Bröllopet på Ulfåsa* kom till, och huru August Söderman komponerade musiken till detsamma.

I kapitlet *Fyra Direktörer* ger författaren oss en inblick i Kungl. Teaterns redan då svårskötta affärer, på samma gång som han gifver oss goda och liffulla karaktäristiker af de fyra direktörerna, Knut Bonde, Gunnar Olof Hyltén-Cavallius, Eug. von Stedingk och Erik af Edholm. Som det tyckes, var det just ej så mycket lättare på den tiden att vara förste direktör vid »Kungl. maj:ts hofkapell och spektakler» än i våra dagar.

Som scenintendent vid Kungl. Stora Teatern, hvilken post Hedberg beklädde i tio år, kom han i beröring med

alla de kända skådespelarna från denna tid, och han låter dem alla passera revy, skickligt karaktäriserande dem genom en detalj, några yttrade ord, en anekdot eller ett liffullt beskrivet personligt sammanträffande. Det är personer och namn, oupplösligt förbundna med en vår lyriska scens blomstringstid, som draga förbi — Julius Günther, Anders Willman, Fritz Arlberg, Oscar Arnoldson, Louise Michaëli, Signe Hebbe, Louise Pyk. Som Tamino i Friskyttan skär Arvid Ödman sina första lagrar.

Det är säkert med stort nöje som den läsande allmänheten kommer att dröja vid dessa minnen från flydda tider och vid denna mönstring af ett helt lifs verksamhet på och för teatern. Man gripes af förvåning öfver hvad allt Frans Hedberg hunnit med »vid skrifbordet och bakom ridån», och man lägger bort hans bok med en liflig känsla af tacksamhet för den underhållande och roande inblick han gifvit oss i sitt eget lifs »bakom kulisserna».

K. G. Ossian-Nilsson: En modärn kvinna och andra dramatiska ting. — **Tigerhuden.** Skådespel i fem akter. Stockholm, Albert Bonniers förlag.

Det fordras en viss färdighet i voltigeringskonsten för att omedelbart från Frans Hedbergs teatervärld kasta sig in i K. G. Ossian-Nilssons lustspel *En modärn kvinna*. Denna kvinna är verkligen så pass hypermodärn, att hon i mycket hög grad distanserar »flydda teatertiders» kvinnotyper, och för den skull också äfven vår egen tids både diktade och lefvande kvinnor.

Svårigheten i att sentera henne — och dymedelst lustspelet i sin helhet — ligger väl i att man måste stå »fullt på höjden» — som hon själf säger — med denna modärna kvinna, och så högt är det helt säkert mycket få som mäktat. Nedifrån betraktad — af oss som icke nå upp — skjuter hon till och med betydligt öfver målet, hvareför vi hafva litet svårt att fatta »träffen». Vi stå där endast och erfara — liksom Nancy själf vid något tillfälle — »en dyrbar förvåning». Möjligt är, att man i mycket uppsluppen farsstämning kan komma till att betrakta *En modärn kvinna* såsom ett måttligt kvickt skämt.

I *Brottsling* och *Människor emellan*, båda benämnda skådespel i en akt, tager författaren med allvar på sitt ämne. I det förra ställer han ett psykologiskt, i det senare ett samhälls- och juridiskt problem på hufvudet med verklig dramatisk effekt. Att ställa det på rätta fötter igen lämnar han emellertid åt andra. Att problemet i *Människor* är svårlöst nog tyckes han antyda, genom att låta »Vår Herre reservera sig till protokollet».

Det lilla häftet slutar med lustspelet *Pappa*, som är lustigt nog hopkommet, ehuru man ju kanske kunde invända att fröken Ingers lilla örfil har en inför verkligheten bra

nog stor verkningskraft till att göra en motsträfvig pappa mjuk och handterlig. Men ett lustspel skall sluta bra och fröken Inger och hr Frej få hvarandra och pappan »gr-gr-gratulerar». Detta lilla »dramatiska ting» kan ju alltid blifva till en nöjsam kvarts timme.

Tigerhuden, utgifven för sig i bokform, är ett litet stämningfullt dramaförsök med färg af buddhistlegender, indiska dramer och Tusen och en Natt. Det hör till författarens tidigaste diktning, nu något omarbetadt före utgifvandet. Det är något af ung lyrik och drömmande

skönhet öfver de flesta scenerna. Psykologiskt sedt bryta sig väl personligheterna understundom något modärnt ut ur den indiska sagostämningen, men såväl Nala som Dinarzade stå där dock såsom representanterna för det genom tiderna sig alltid lika — den unga kärleken, som icke vill minnas världen — men som äger hela världen i sin unga, vackra kärlek.

Fabeln berättar att asökatrådet, det vackraste af alla indiska träd, blommar vid beröringen af en skön kvinnas fot. Dinarzade är där — och asökatrådet blommar.

E. K—N.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Valen äga rum den 13—20 mars mellan kl. 9—2 f. m. och 6—9 e. m. *5:te kretsen*, Södermalm, fredagen den 13; *1:sta kretsen*, Storkyrkoförsamlingen och Kungsholmen, lördagen den 14; *2:dra kretsen*, Klara och Johannes församlingar, måndagen den 16; *3:dje kretsen*, Jakobs och Adolf Fredriks församlingar samt Vasastaden, onsdagen den 18; *4:de kretsen*, Östermalm och Djurgården, fredagen den 20.

Kvinnorösträtten inför engelska underhuset.

Ur Svenska Dagbladet meddela vi nedanstående redogörelse för läsningen af mr Stranger's bill i underhuset.

Fredagen den 28 februari lästes i engelska underhuset för andra gången ett nytt förslag om politisk rösträtt åt kvinnor, framburet af mr Stranger och understödt af åtskilliga andra talare. Det antogs till andra läsning med den öfverraskande stora majoriteten af 271 mot 92, alltså ett flertal af 179 röster. Emellertid hänsköts frågan till »hela huset som utskott», hvilket är liktydligt med dess begravande för denna session. Omröstningen delade ej huset efter de vanliga skiljelinjerna, utan opposition och regeringsanhängare blandades denna gång om hvarandra i understöd och motstånd. Af regeringens medlemmar röstade bland andra justitieministern Gladstone och inrikesministern John Burns för, men finansministern Asquith emot. Den senare, Campbell-Bannermans eventuelle arftagare som premiärminister, är ju särskildt illa ansatt af suffragetterna för sin hållning i frågan.

Sedan 1867, då John Stuart Mill första gången i underhuset förde fram krafvet på politisk rösträtt åt kvinnor, i samband med den stora reformbillen, som så väsentligt utvidgade mannens rösträtt, är detta nu fjärde gången, som ett förslag därom uppnått andra läsningen. Senast skedde detta 1904, då majoriteten var 114. Frågan tycks alltså falla framåt, och någon ro få lagstiftarna säkerligen ej af suffragetterna, förr än de på ett eller annat sätt inlöst de obestämda löften, som många af

dem gifvit att söka få den kvinnliga rösträtten genomförd.

Fredagens framgång, säger den konservativa Morning Post, är den största, som någonsin uppnåtts under rörelsens parlamentariska historia. Den vanns icke genom någon öfverrumpling, såsom vid ett par föregående tillfällen, utan både anhängare och motståndare till förslaget voro på förhand varskodda och visste, hvad saken gällde. Det är ej heller någon ny riktning, som härmed tager vid, utan resultatet markerar endast ökningen af en flodväg, som varit i ständig stigning under 30 års tid och utan tvifvel en gång skall bli så stark, att den öfvervinner alla hinder. Motståndet mot kvinnans rösträtt är väsentligen ett utslag af vanlig, simpel tröghet. Under åtminstone en mansålder eller mera har det varit fullständigt omöjligt att komma med giltiga skäl, hvarför kvinnor ej skulle hafva rätt att rösta vid riksdagsval, lika väl som flertalet män ha det. Det är nu endast en tidsfråga, när de få denna rätt, liksom det blott var en tidsfråga, när rätten att gifta sig med den aflidna makans syster och andra liknande reformförslag, som gång på gång fått stora majoriteter i underhuset, skulle bli lag. Så länge staten öfvervägande var en organisation till försvar mot yttre fiender, kunde det ligga någon mening i att neka rösträtt åt dem, som ej kunde uppåddas till detta försvar. Men nu för tiden har detta skäl ingen giltighet, äfven om den militära värnplikten blefve utsträckt till hvarenda man. I våra dagars sammansatta civili-

sation blir det dagligen allt fler statsuppgifter, som ej ha något att göra med krig och yttre försvar. Och samtidigt bli rösträttsfrågorna som sådana föremål för allt mindre och mindre intresse. Det är i högsta grad osannolikt att vare sig de en och en kvarts miljon kvinnor, som förmodligen skulle få rösträtt genom den i fredags behandlade billen eller de åtta miljoner, som billen ej tar med, men som förr eller senare också måste släppas fram, skulle synnerligen mycket inverka på partiförhållandena. Ännu mindre sannolikt är det, att det skulle inverka på landets bestående styrelseform. Vissa röst-siffror, t. ex. de, som afgifvits för skarpars nykterhetslagstiftning, skulle

sannolikt ökas genom kvinnors deltagande i voteringen. Och i andra spörsmål, t. ex. rörande fabrikslagstiftningen, skulle antagligen den mest utpräglade meningsskiljaktighet yppa sig mellan manliga och kvinnliga röstgifyare. Men det viktigaste skälet för fredagens bill ligger icke i någon särskild förväntning om kvinnors inflytande på lagstiftningen eller förvaltningen i ena eller andra riktningen, utan i svårigheten, för att ej säga omöjligheten, att med något sken af rättvisa utesluta eljest kvalificerade personer från rösträtt på grund af deras kön, slutar den anförda tidningen.

Föreningsmeddelanden.

Strängnäs-kretsen af Fredrika-Bremer-Förbundet har hållit sitt första årsmöte.

Interimstyrelsens ordförande, fru v. Engeström, meddelade, att de vid kretsmötet den 4 dec. i fjor antagna stadgarna nu sanktionerats af förbundets centralstyrelse.

Någon revisionsberättelse för kretsens korta verksamhetstid hade icke ansetts behöflig. Dock kunde meddelas, att medlemsantalet hastigt stigit till 77 och att dessas årsavgifter bildat en liten grundplåt för det tilltänkta arbetet.

Interimsstyrelsen, som fullgjort sitt uppdrag, blef genom omval och nya val ersatt af ordinarie styrelse.

*

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Malmö—Lund med omnejd har hållit sitt årsmöte i Malmö å Frimurarelögen. Årsberättelsen föredrogs och ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Redogörelse för kretsens verksamhet och räkenskaper kommer att inflyta i Fredrika Bremer-Förbundets årsberättelse och därefter tillställas kretsmedlemmarna.

Kretsen biföll en anhållan från tvänne andra föreningar om samarbete i och för anordnande af en kurs i samhällslära nästkommande höst.

*

Fredrika Bremer-Förbundets Helsingborgskrets har afhållit sitt vanliga årsmöte, hvarvid föredrag om »Koooperationen, dess historia, utveckling och betydelse» hölls af agronom E. Ljung från Svalöf.

Af årsberättelsen, som föredrogs, framgick, att kretsen nu räknar 135 medlemmar. Kretsen har under det gångna året sysselsatt sig med föredrag och diskussioner öfver olika ämnen. En matlagningskurs har varit anordnad för en del af medlemmarna.

Riksdagen.

Barnmorskornas aflöning. I Andra kammaren har hr. Kjellberg i motion föreslagit, att i kommunens tjänst anställd barnmorskas lön må utgöra minst 400 kr. i stället för af K. M:t föreslagna 300 kr. Därjämte har han föreslagit riksdagen att anhålla om utredning därom, i hvad mån bidrag af statsmedel må kunna tillerkännas kommun för aflöning af barnmorska.

Hr. Byström m. fl. har i särskild motion gjort samma yrkande i fråga om lönens belopp.

Praktiska Trädgårdsskolan för kvinnor å Agdatorp

börjar 9:e sommarkursen d. 1 april. Kurser i matlagning och konservering äro förenade med trädgårdskursen. Staten har anslagit medel till en frilevplats. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af fröken I. SCHMIDT, Karlshamn.

Pröfva — Damernas Musikblad

för 1908 som innehåller ett 70-tal af de bästa mest roande och lättspelta Musikalier och är en intressant Musiktidning. Pris pr $\frac{1}{4}$ år kr. 6:50, $\frac{1}{2}$ år kr. 4:30, $\frac{1}{4}$ år kr. 2:25.

Prenumeration å hvarje postanstalt och bokhandel samt från Red. Kungsgatan 13, Stockholm.

Litteratur i rösträttsfrågan.

Skrifter, utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:	N:o 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt —: 10
N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—06 —: 50	N:o 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? —: 05
• II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) 6:—	• 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen —: 10
• III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt —: 50	• 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan —: 15
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenham —: 10	Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning (—: 75) —: 60
Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:	Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter —: 10
N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt —: 05	Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen —: 45
• 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt? ... —: 10	Frida Stéenhoff: Hvarför skola kvinnorna vänta? —: 10
• 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt? —: 10	S. Dahlbäck: Allmän rösträtt för män och kvinnor enligt hr Lindhagens förslag —: 10
Ofvanstående skrifter kunna rekvireras från Föreningens för kvinnans politiska rösträtt expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen kl. 3—5 e. m. hvarje dag, samt dessutom onsdagar kl. 7— $\frac{1}{2}$, 9 e. m.	Sigfrid Wieselgren: Om kvinnans politiska rösträtt —: —
	Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre —: 25
	Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren —: 25

För unga kvinnor!

I **Folkhögskolan Hvilan** 2:ne kurser under år 1908.

I. Maj—Juli, tre månaders kurs, som afses att meddela **uppläsning och bildning** i förening med nyttiga färdigheter.

II. Juni—Augusti, **husmodersskola** för 10 à 12 elever med folkhögskolebildning eller motsvarande kunskaper.

Prospekt begäres af dr L. Holmström.

Hvilan pr Åkarp i januari 1908.

Styrelsen.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 18336.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöverlåtelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. 1/2 10—4.

Nu utkommet:

Social Tidskrifts andra häfte.

Innehåll:

Folkhögskolebarns yrkesarbete i Stockholm af Frans v. Schéele.

Moderskydd af I. Jundell.

Fachföreningarna äro juridiska personer af Elis Bjurstedt.

De minderåriga och kapsägarna.

Socialpolitik vid 1908 års riksdag. I. Af Frithiof Söderbergh.

En beaktansvärd folkundervisningsmotion af Axel Hirsch.

Regelbunden semester för fabriksarbetare af Gerda Meyerson.

Litteratur: Carl Larsson, By och bonde och Leon Larsson, Valda dikter af C. D. Marcus.

Prescott F. Hall, Immigration and its effects upon the United States.

Gerard van Hulzen, Vagabunden. Världens framsteg, en internationell revy.

Sociala kalendrar. Tidskriftsöfversikt.

Revy. Afdelningen för jordreform. Bönderna och jordreformsträfvandet af småbrukaren Larsson-Kilian.

Några jordreformfrågor vid 1908 års riksdag. I. Af borgmästare Frithiof Söderbergh.

Litteratur: Märkligt norskt lagförslag af doktor S. Brisman.

Den amerikanska single-tax-konferensen af Johan Hansson.

Notiser.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

S. A. Börjessons

nederlag af

Trävaror, Laggkär, Trappstegar m. m.

Turistsängar

från 10 à 12 kr. pr st.

Döbelnsgatan 73.

— Allm. telefon 66 12. —

Landtbruksskola för Kvinnor,

teoretisk och praktisk, öppnas 1 Maj vid

Kristinehamns Praktiska Skola.

Kursen 6 mån. Begär prospekt. Carl Pehrson.

Frost- och brännskador.

Till att hindra den värk och sveda som förorsakas af frost- eller brännskador är Dr Håkansson's Salubrin ett verksamt och mycket använt medel.

Om användningen efterse den flaskorna medföljande beskrifningen!

Vid behandling af frostskaador bör användas en blandning af en del Salubrin och en eller en och en half del vatten till omslag med gummitaft, och bör vid gamla kylskador behandlingen icke för snart afbrytas, om återfall skall kunna förekommas. Vid lindrigare brännskador kan användas outspädd Salubrin under några minuter, men vid svårare brännskador eller brännsår bör Salubrinet användas starkt utspädd: 1 del blandadt med 5 à 10 delar vatten. Gummitaft bör alltid användas i de fall, då en längre tids behandling erfordras. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Spekeri- och Färgaffärer. I parti hos Geijer & Co, Stockholm.

Hönsgården.

Allt hvad som behöfs för hönsgården, Litteratur, Kycklingfoder, Hönsfoder, Aggkl.-maskiner och andra Redskap försäljes af **Rosehill Fabrik**, Norrköping. Sveriges Hönstidning 1,50 pr år, porto 25 öre.

Sjukvård i hemmet.

Kort sjukvårdskurs för husmodrar och unga flickor i hemmen börjar den 9 Mars. Begär prospekt. **SALLY PETERSON**,

Sjuksköterska,

25 Tunnelgatan, STOCKHOLM. Allm. tel. 8211. Rikstel. 6898.

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan, Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärareskurs. Slöjdlärareskurs.

Undervisning i engelska språkets alla branscher.

35 års praktik i utlandet.

Fru C. O. F. Nordenadler, Drottningholmsvägen 12, 1 1/2 tr.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Svenska Hem,

för hvars syfte och verksamhet redogjorts i Dagnys senaste nummer, har nu utsänt **Prislista n:r 1 för 1908.**

Denna sändes, jämte årsberättelse och stadgar, på begäran till en hvar, som intresserar sig för företaget.

Stockholm, Jakobsbergsgatan 6.

Svenska Hem.

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7¹/₂ öre pr mm.)

MEDELÅLDERS bildad dam af god familj med utprägladt ordningssinne och godt lynne, som i många år förestått välordnad hem, söker till våren plats såsom värdinna i hem, där husmor saknas. Är arbetsam samt kunnig i såväl matlagning som sömnad. Då någon förmögenhet finnes, fästes mest afseende på ett behagligt hem. Svar till »Husfru», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BARNSKÖTERSKA. Bättre 26-årig flicka söker plats i sin familj som sköterska åt barn i ålder 2—6 år, har genomgått sjukvård för hemmet. Goda rekommendat. från föregående platser. Svar till »1 Mars X. Z.» Allm. Tidningsk. Gust. Ad. torg.

VÄRDINNEPLATS sökes af bildad, duglig flicka, sympatisk, enkel, frisk och glad, med många-årig vana och välrek. förmåga att sköta bättre hem. Fru Holm, Sv. Dagbladets kontor, Stockholm.

22-ÅRIG musikalisk läkaredotter söker plats som hjälp och sällskap. Kunnig i linne- o. klädsöm. Norra Inack-Byrån, Malm-skilnadsgatan 27. Riks 8565. Allm. 11187.

LEDIGA PLATSER.

VID Växjö Elementarläroverk för flickor blir till nästa läsår plats ledig för lärarinna med undervisningsskyldighet i matematik och fysik på högre stadiet samt i något af ämnena svenska, historia eller geografi på mellanstadiet. Lön 1,500 eller 1,600 kronor, beroende på kompetens. Pensionsbidrag. Ansökningar insändas före den 20 mars till skolans föreståndarinnor.

VID flickskola i större landsortsstad nära Stockholm är vikariat i tyska och engelska ledigt nu genast. Sökande torde anmäla sig å Flick-Samskoleföreningens byrå, Lutternsgatan 3, Stockholm.

BARNFRÖKEN önskas inst. 1 april å egendom i Västmanland för tvenne gossar å resp. tre år och tre månader. Vitsord om godt lynne, pålitlighet och vana vid späda barns vård fordras. Svar med fotografi och uppgift på lönepret. sändes till N. K., Sv. Dagbladets exp., f. v. b.

Pensionat i Rom,

Zanetti, Via Fontanella di Borghese 42. Centralt läge. Billiga priser. Prospekt å S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Vejbystrands Sjukhem vid Skelderviken

(Barkåkra station, Västkustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mot-tager barn och vuxna, dagavgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Vaksamhet,

Förening för bekämpande af den hvita slafhandeln, Stockholm, Göteborg, Tunnelgatan 25, Sten Sturegatan 10, meddelar råd och varningar åt unga kvinnor, som resa till utlandet samt anskaffar *kostnadsfritt* tillförlitliga upplysningar om därstädes erbjudna platser.

OBS.! Ej platsanskaffning.

ENGLAND.

Pension för unga damer i gammalt komfortabelt landthem, nära större stad. Grundlig utbildning i engelska språket. Fortsättningskurser i vetenskapliga fack, musik, målning, om så önskas äfven i hushållsgöromål, angenämt familjelif, frisk, bergig, äfven om vintern dimfri omgivning. Stor park och trädgård. Tennis, hockey, ridning. Tyska och engelska referenser. Prospekt jämte fotogr. från Miss Gröschel, Barton, Hall, Barton, R. S. O., Yorkshire, England.

För mindre hushåll samt enskilda att beakta:

hemlagad mat till afhämtning.
»La Finesse». Biblioteksgatan 9.
Rikst. 70 23 A. T. 69 83

G. V. Löfgren,
Snickerifabrik,
86 Skånegatan 86.

Husreparationer, Kontors- och Butiksinredningar verkställas omsorgsfullt till moderata priser.

OBS.! Parkettgolf lagas och bonas.

För resande till
Rivieran

rekommenderas det skandinaviska pensionatet Villa Elsie i San Remo (Norditalien). Pensionatet förestås af en dansk dam. 20 rum och trädgård med utsikt öfver Medelhafvet. Moderata priser.

Alla Nyheter
— i —
Garneringsband och Kantband
för kappor och promenaddräkter
nu inkommit.
J. F. HOLTZ
STOCKHOLM. — NORRKÖPING.
Profver omgående på begäran.

KVINNLIGT YRKESREGISTER

för 1908 innehåller: Yrkesregister, Föreningsmeddelanden, Pristafeln, artikeln »Hvad kvinnorna vunnit genom 1907 års Riksdag» af fröken Maria Cederschiöld samt, 1 särtryck, broschyren »Om tuberkulosen och dess bekämpande i vårt land» af doktor B. Buhre.

Annonsförmedlare

pålitliga och välrekommenderade,
önskas för Dagny såväl i landsorten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsg. 51, Stockholm C.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.
Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.
Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.
Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnorna och stadsfullmäktigevalen i Stockholm. Af *Anna Lindhagen*.
Skyddslagstiftning för kvinnor. Af *M. Anholm*.
Madame Curie.
Kvinnor såsom motionärer och utskottsledamöter. Af *Hedvig Gebhard*.
Frans Hedberg: Vid skrifbordet och bakom ridån. — *K. G. Ossian-Nilsson*: En modärn kvinna. — *Tigerhuden*. Af *E. K—n*.
Kvinnorösträtten inför engelska underhuset.
Föreningsmeddelanden.
Riksdagen.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.